

CD KLASSIEK

Geestelijke gezangen
William Byrd

Het gezaghebbende muziek-tijdschrift Gramophone koos de uitvoering door The Cardinal's Musick van geestelijke gezangen van de renaissance-componist William Byrd als beste cd van het jaar 2010.

Hofcomponist William Byrd werd, net zoals zijn twee broers, muzikaal opgeleid aan de Londense Saint Paul's door die andere grote componist, Thomas Tallis. Maar het was aan de kathedraal van Lincoln dat Byrds professionele leven als organist en koordirigent in 1562 van start ging. Acht jaar later werd hij naar Londen teruggedroepen door Queen Elizabeth. Byrd bleef evenwel zijn katholieke overtuiging trouw. Hij dekte zich wel goed in door zowel voor de katholieke eredienst als voor de anglicaanse liturgie te schrijven. Dan, in 1590, trok hij zich terug op zijn landgoed in Stondon Massey (Essex) maar bleef nog dertig jaar actief.

Byrd schreef op zijn minst drie collecties geestelijke muziek. Al meteen in 1575 trad hij naar buiten in het gezelschap van zijn leermeester Tallis, die in de samenwerking nieuwe kracht en inspiratie vond. Het drukken van deze Latijnse motetten werd weliswaar geen commercieel succes, maar Byrd bleek toch iets van

een zakelijke geest te bezitten. Hij ging voortaan nauw samenwerken met de gehaide drukker Thomas East, zoals Byrd een aanhanger van het katholicisme. Byrd publiceerde nog eens een set geestelijke motetten in 1589 en 1591, en liet een paar jaar nadien drie zettingen drukken van het Ordinarium van de Mis. In 1605 en 1607 volgden bovendien nog twee cycli van motetten, de *Gradualia*, voor verspreiding en gebruik door in het geheim missionerende jezuïeten. De componist was een echte steunpilaar in de kring van de katholieken. Wanneer de komst van jezuïeten nogal heilloos de katholieken in Groot-Brittannië opsplijte in twee kampen, was hij een van de bemiddelaars die beide strekkingen wou bijeenhouden.

De Latijnse geestelijke gezangen zijn dus meer dan gewoon mooie muziek: ze waren tegelijk een van de sterkhouders van het katholieke geloofsleven. Men moet maar eens kijken naar de 'verborgen boodschap' die schuilgaat achter de ogenschijnlijk evidente teksten die Byrd toonzette. Dan ziet men al gauw waarop hijzelf en zijn geloofsgenoten hun hoop vestigden. Het *Infelix Ego* (Ongelukkig ben ik), waar de titel van deze cd naar verwijst, met een tekst van niemand minder dan Savonarola (op basis van Psalm 50), is een lange hartenkreet waarin men het gebed hoort van de katholieke gemeenschap in tijden van verdrukking en gevaar. (JC)

William Byrd, *Infelix ego*, met Latijnse geestelijke motetten en de gezangen voor het Hoogfeest van Allerheiligen, door The Cardinal's Musick onder de leiding van Andrew Carwood, Hypérior (distributie Laval), CDA67779, 21,25 euro.

CD KLASSIEK

Het beste van Mozart
Naxos

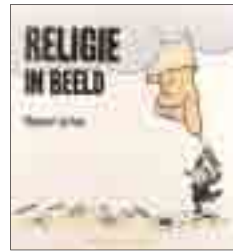
Easy Listening Piano Classics staan als voorbeeld voor een hele nieuwe, op de jeugd gerichte lijn met klassieke meesterwerken tegen een zeer scherpe prijs. Deze groep, telkens met twee cd's, omvat een 'best of' van talrijke componisten, vanaf de baroktijd tot de romantiek. Geweldige uitschieters moet men van deze collectie niet verwachten, maar het zijn uitstekende cd's voor een eerste kennismaking met een grote meester.

Wat kan er ingebracht worden tegen een goed uitgevoerde en aan budgetprijs geleverde vertolking van grote composities? Nauwelijks iets, tenzij misschien één klein, vervelend puntje. Het muzieklabel Naxos vertelt zelf dat ze deze nieuwe serie speciaal uitbrengen „om een relaxerende en romantische mood” te bereiken en dat ze perfect is als „achtergrond te gebruiken, ideaal voor een dokterspraktijk, hotel of restaurant.”

Mooie en zelfs met zorg gekozen meesterwerken veroordelen tot een bestaan in een tandartsenkabinet of benzinstation, dat moet een gruwel geacht worden door iedere rechtgeaarde muziekliefhebber. Mozart, Bach en al die anderen zouden moeten tot het hart spreken en niet als achtergrondmuzak ter kooplustbevordering! (JC)

Mozart, *Easy-Listening Piano Classics*, verschillende uitvoerders, 3 cd's, Naxos (distributie Codaex), 8.578096-8, 21,15 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Religie verstript
Margreet de Heer

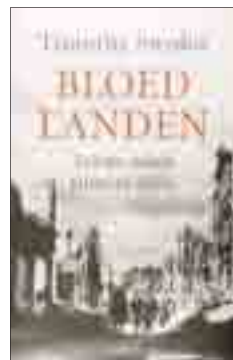
Vorig jaar publiceerde de Nederlandse theologe en domineesdochter Margreet de Heer met *Filosofie in Beeld* haar eerste officiële stripalbum. Op een speelse maar kritische manier werden daarin meer dan twee eeuwen wijsbegeerte in tekeningen samengevat. Vervolgens vatte ze het plan op voor een gelijkwaardig album over religie. Was dat, met haar achtergrond, immers geen fluitje van een cent?

BOEK ERFGOED

Zusters Kindsheid Jesu
Strobbe & Suenens

Het is niet de eerste keer dat een boek over de geschiedenis van de zusters van de Kindsheid Jesu verschijnt. In 1985, toen de congregatie 150 jaar bestond, gaf ze al een jubileumboek uit. Nu, 25 jaar later, wordt de geschiedschrijving professioneel aangepakt.

BOEK GESCHIEDENIS

Bloedlanden
Timothy Snyder

Zijn er nog niet genoeg boeken verschenen over de Tweede Wereldoorlog? Neen dus, want de Amerikaanse historicus Timothy Snyder geeft ons met *Bloedlanden* een ander perspectief op de wereldbrand. Hij kijkt heel speciaal naar de landen van Oost-Europa en lijmt daarbij de wandaden van de nazi's en de Russische communisten uit de periode 1933-1945 aan elkaar. Zo komt hij tot de rekensom dat door zuiveringen, massamoorden en deportaties 17 miljoen mensen de dood vonden. Hij

Integendeel. De eerste bladzijden van *Religie in Beeld* beschrijven meteen dat de strip allesbehalve een gemakkelijke onderneming bleek. „Ik heb nu al het gevoel dat ik op eieren moet lopen”, meldt het figuurtje dat de auteur voorstelt, terwijl onder haar voeten allerlei verschillende personages, in eivormige kaders, hun protest formuleren. „Religie is de wortel van alle kwaad”, luidt het. En: „Niet de paus afkraken, hoor! Dat is zo gemakkelijk.” Of nog: „Je gaat toch niet Mohammed afbeelden, hé?” De Heer besluit dat religie zo gevoelig is omdat het persoonlijk is, en neemt de lezer mee op een persoonlijke wandeling door het religieuze landschap.

Het resultaat is een bevattelijk verhaal over de historische oorsprong, de geloofskern en de heilige boeken van elke religie, gekruid met grappige persoonlijke elementen, van de kerk waarin De Heer als kind speelde tot de boeddhistische goeroe die ze een tijd volgde.

De auteur probeert de vragen en opmerkingen die bij de lezer kunnen opduiken, ook aan bod te brengen. Op het einde komt bijvoorbeeld de figuur die haar echtgenoot voorstelt, aan het woord. Hij merkt op dat religie drie kanten heeft: mystiek, ethiek en georganiseerde religie. De Heer behandelt volgens hem vooral het laatste aspect, terwijl het eigenlijk de minder zichtbare ethiek is waar het om draait. Als uitsmijter wordt nog de vrouwvriendelijkheid van elke religie gemeten en analyseert De Heer het 'relishoppen'. Een strip met een prikkel voor de geest én een glimlach op elke pagina. (JVH)

Margreet de Heer, *Religie in Beeld*, Altiora, Averbode, 2011, 120 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 211 4289 0.

Het werd een lijvige (1,7 kilogram) en rijk geïllustreerde uitgave, die zowel de ontstaansgeschiedenis als de veranderende religieuze tijdsgeest van de negentiende en twintigste eeuw behandelt en die de vernieuwingen van het tweede Vaticaans Concilie, de roepingen-crisis en de huidige uitdagingen van een vergrijzende kloosterpopulatie niet uit de weg gaat. De congregatie werd in Gent opgericht in 1835 door kanunnik Triest, met als eerste opdracht de zorg voor de vondelingen in deze industriestad. Al gauw breidde de zorg van de zusters zich uit tot weeskinderen, het onderwijs en de bejaarden.

De congregatie bloeide en nieuwe huizen – zo'n vijftig in totaal – werden gesticht in Oost- en West-Vlaanderen, Brabant en Limburg en ook in Congo. Het grootste deel van het boek handelt over de zusters zelf en het religieuze leven. Pas in 1965 kreeg elke zuster recht

op een eigen kamer. Dat was een van de bepalingen van de nieuwe constituties, die onder invloed van het Tweede Vaticaans concilie tot stand kwamen. De roepingen-crisis en de uittredingen in de jaren zestig werden er evenwel niet door verhinderd. (NL)

Karel Strobbe en Kristine Suenens, *Zusters Kindsheid Jesu 1835-2010*, KADOC en Zusters Kindsheid Jesu, 2010, 327 blz., 20 euro, ISBN 9789078192107. Ter info: 20 euro is de prijs voor wie het boek afhaalt in de Onze-Lieve-Vrouwstraat 23 te Oostakker (09 235 28 26, janssenswillena@centraalbestuur.zkj.be). Wie het boek per post wil ontvangen schrijft 26 euro over op rekeningnummer BE 51 4460 2508 6162.

Hij stuurt ook ons beeld van de kampen bij. De nazi's maakten immers een onderscheid tussen vernietigingskampen, bedoeld om gedeporteerden snel te doden, en concentratiekampen, waar mensen van ontbering omkwamen. Omdat de overlevenden vooral uit concentratiekampen (Bergen-Belsen, Dachau, Buchenwald...) kwamen, is dat ons perspectief. De meeste vernietigingskampen lagen evenwel in Oost-Europa en hun namen zijn vergeten. Auschwitz combineerde de twee en was de plek waar vooral West-Europese joden de dood vonden.

Merkwaardig genoeg vertelt Snyder het verhaal verder tot maart 1953, toen Stalin stierf. Die was immers bezig met nieuwe zuiveringen, vooral gericht tegen... joden. De dictator was evenwel oud en niet meer krachtig genoeg om zijn waanzin verder ten uitvoer te brengen. Bloedstollend relaas. (EDS)

Timothy Snyder, *Bloedlanden. Europa tussen Hitler en Stalin*, Ambo, Baarn, 2011, 639 blz., 39,95 euro, ISBN 978 90 2632 120 7.